

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

TURİZM İŞLETMECİLİĞİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SPOR TURİZMİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ¹

Fatih TURGUT²

Öz

Bu araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin spor turizmüne yönelik tutumlarının incelenmesidir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup veriler anket tekniğiyle elde edilmiştir. Araştırma gerçekleştirilirken Etik Kurul ve ilgili kamu kurumunun onayı alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda eğitim gören 144 erkek, 264 kadın toplam 408 turizm işletmeciliği lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Kardaş ve Sadık (2018) tarafından geliştirilen 'Spor Turizmüne Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılarak öğrencilerin tutumları cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, gelir düzeyi değişkenleri açısından incelenmiştir. SPSS 22 Paket Programı kullanılarak araştırma verileri analiz edilmiştir. Elde edilen veriler normal dağılım gösterdiğinden; araştırmada parametrik testler kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre turizm işletmeciliği lisans öğrencilerinin sınıf düzeyi ve gelir düzeyi spor turizmüne yönelik tutumlarda anlamlı bir farka yol açmazken, yaş, cinsiyet değişkenleri açısından spor turizmüne yönelik tutumlar istatistiksel olarak farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Spor Turizmi, Turizm Eğitimi, Öğrenci, Tutum

EXAMINATION OF TOURISM MANAGEMENT UNDERGRADUATE STUDENTS' ATTITUDES REGARDING SPORTS TOURISM

Abstract

The purpose of this research is to examine the attitudes of undergraduate students studying tourism towards sports tourism. Quantitative research method was used in the research and the data were obtained by questionnaire technique. While conducting the research, the approval of the Ethics Committee and the relevant public institution was obtained. The study group of the research; A total of 408 tourism management undergraduate students, 144 male and 264 female, are studying at Düzce University Akçakoca School of Tourism and Hotel Management. By using the 'Attitude Scale Towards Sports Tourism' developed by Kardaş and Sadık (2018), students' attitudes were examined in terms of gender, age, class level and income level variables. Research data were analyzed using the SPSS 22 Package Program. In the analysis of the obtained data; Analyzes such as t test and one way anova test were used According to the research findings, while the class level and income level of tourism management undergraduate students do not cause a significant difference in attitudes towards sports tourism but attitudes towards sports tourism differ statistically in terms of age and gender variables.

Keywords: Sports Tourism, Tourism Education, Student, Attitude

¹ Bu araştırma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doktora Öğrencisi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Yöneticiliği A.B.D., Sakarya, Türkiye, fatihurgut100@gmail.com / ORCID: [0000-0003-3641-8452](https://orcid.org/0000-0003-3641-8452)

1. Giriş

Turizm, '24 saatten az kalmamak, sürekli yaşamaya dönüşmemek ve gelir sağlayıcı hiçbir faaliyette bulunmamak koşulu ile bireyin yolculuk veya konaklamalarından ortaya çıkan olay ve ilişkilerin tümü' şeklinde tanımlanmaktadır (Tuyluoğlu, 2003). Spor ise; 'kişinin doğal çevresini beşerî çevre haline dönüştürürken elde ettiği yetenekleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslek olarak yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziki geliştiren bir olgu' olarak tanımlanmaktadır (İnal, 1998).

Geçmişten günümüze insanların yaşamında yer edinen turizm ve spor, önemli araştırma alanlarıdır. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra kişilerin statülerinin belirlenmesi ve boş vakitlerinin artmasına bağlı olarak belli gelirlerinin oluşması insanları seyahat etmeye ve sportif faaliyetlere katılmaya yönlendirmiştir (Masterman,2004, s.8). Bu kapsamda turizm ve spor alanlarında bazı yapılanmalara gidilmiştir. Turizm işletmeleri açılarak, doğal ve kültürel miras turizme kazandırılarak insanlar seyahat etmeye ve turist olmaya teşvik edilmiştir. Sportif organizasyonların yaygınlaştırılması ve spor alanındaki saha yapılanmaları da insanları hem spor seyircisi olmak hem de gezmek, eğlenmek ve dinlenmek amacıyla bir yerden başka bir yere seyahat etmeye teşvik etmiştir (Gibson,1998). Spor ve Turizm birbirine bağlı iki sektördür. Geniş kitleleri bir araya toplayan spor organizasyonları veya kişilerin spor yapmak amacıyla bir yerden başka bir yere gitmesi turizm olayı içerisinde kabul edilmektedir.

Spor turizmi, kişilerin en az 24 saat süreyle konaklama yaptıkları seyahatlerinde birinci isteğinin spor faaliyetine katılmak olduğu, ikinci isteğinin ise gidilen bölgenin ziyaret edildiği turizm çeşididir (Gibson,1998, s.48). Spor turizmi Türkiye'ye ekonomik anlamda katkı sağlamaktadır. Türkiye'nin spor turizmi potansiyeli, sahip olduğu doğal güzellikler ve konumu nedeniyle yüksek olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Önemli olan bu potansiyelin, spor ve turizm alanında eğitim alan insan gücünü doğru kullanarak spor turizminde gelişmeye çalışmaktır.

Bu çalışmanın amacı turizm işletmeciliği bölümü lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Turizm işletmeciliği lisans öğrencilerinin, aldıkları turizm eğitiminin meslek hayatlarında önemli bir yeri vardır. Bu eğitimi ciddiye alarak kendini geliştiren turizm bölümü öğrencileri, spor turizmine de yüksek bir enerji kazandırabilmektedir. Nitekim nitelikli öğrenciler kendilerini geliştirmenin yanı sıra başkalarını ve dolayısıyla toplumu da etkilemektedir. Türkiye'nin spor turizmi faaliyetlerinin veya sorunlarının, turizm eğitimi öğrencileri tarafından algılanma şeklinin ortaya konması turizmin geliştirilmesi açısından yol gösterici nitelikte olabilir. Bu algılama biçimleri bu bölümlerdeki öğrencilerin tutumları ile belirlenmektedir. Bu nedenle öğrencilerin spor turizmine yönelik davranış ve düşüncelerini kapsayan bu çalışma, spor turizmi alanına önemli katkı sağlayabilir.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1.Spor Turizmi

Spor turizmi dünyada ve ülkemizde 1987 yılından itibaren literatürde yer almaktadır. Spor turizmi kavramı üzerinde birçok çalışması olan Gibson (1988) spor turizmini; 'bireylerin

sürekli yaşadıkları bölgelerin dışına seyahat etmelerine sebep olan, fiziki etkinliklere katılma, fiziksel etkinlikleri izleme veya etkinliklerde yer alma amacı ile ilgili güdüler etrafında gelişen boş zaman seyahatleridir' şeklinde tanımlanmaktadır.

Spor turizmi, ulusal ve uluslararası organizasyonlar, oyunlar, şampiyonalar, turlar gibi katılanların amacının boş zamanlarını değerlendirme veya yarışma isteği olup, özünde sportif etkinliklerine katılmak için yapılan seyahatleri kapsayan bir turizm hareketidir. Başka bir ifade ile spor turizmi, spor ile ilgili yarışmalara bireysel veya grup olarak katılmak, yarışmaları izlemek veya bu yarışmalar için ülke içine veya ülke dışına yapılan seyahatlerdir (Hudson,2003).

Spor turizmi, insanların sportif faaliyetlere katılmak veya spor faaliyetlerini seyretmek amacıyla turizm olayına katılmasıdır. Dünyanın önde gelen spor ve turizm kurumları dünya turizm gelirleri içerisinde spor turizminin önemli bir payı olduğu görüşündedir (Hazar,2007). Spor kültürü ile ilgili destinasyonlara yönelik insanların ticari olmayan nedenler ile gerçekleştirdikleri seyahatler spor turizmi olarak adlandırılmaktadır (Pigeassou,2004). TURSAB (2014) spor turizmi raporuna göre; Spor turizmi, sportif faaliyetler amacıyla seyahat edenlerin oluşturduğu turizm çeşidi olarak tanımlanmaktadır. Bazı kesimler spor turizmini sadece aktif olarak spor yapan kişiler kapsamında değerlendirirken, bazıları da yapılan sporu seyretmek için seyahat edenleri de kapsama dahil etmektedir.

Spor turizmi insanların spora katılım amacına ulaşması için turizm hizmetlerinin sunulması olayı olarak ifade edilmektedir (Doğu,2006,) şeklinde spor turizmine yönelik birçok tanımlama yapılmıştır. Bu tanımlamalar doğrultusunda spor turizmi sürekli yaşanan bölgeden ayrılarak bir spor faaliyetine izleyici veya sporcu olarak katılmak üzere gerçekleştirilen seyahatleri ifade etmektedir.

Spor Turizmi, spor faaliyetlerine katılmak amacıyla turizmin kullanılması durumunda ortaya çıkmaktadır (Kurtzman,2005). Dünyada son 8 yılda 90 milyon kişi Olimpiyatlar, Dünya Kupası gibi büyük spor etkinlikleri için seyahat etmiş ve bu etkinliklere turist olarak katılmıştır. Bunların 13 milyonunu bu spor etkinliklerini izlemek için yurt dışına çıkanlar oluşturmaktadır. Spor için yurt dışına gidenlerin bu ülkelerde yaptığı harcamaların 10 milyar dolara ulaştığı görülmektedir (TURSAB, 2014). Çağdaş dönemde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bazı spor turizmi organizasyonları yapılmış ve ülkemize önemli katkı sağlamıştır.

Uluslararası Spor Turizm Konseyi'nin istatistiklerine göre, dünyada spor endüstrisinin 180 milyar dolarlık ticari hacme sahiptir. Bu hacmin spor yapmak için seyahat edenler, spor etkinliği izlemek için seyahat edenler ve sportif bir programa katılmak için seyahat edenler olarak 3 kategoriden beslendiği belirlenmiştir. Spor turizminde ana gelir, organizasyon için gelen turistlerin yapacağı harcamalardır. Dünyada spor turizmi ile anılan şehirlerin başında büyük spor organizasyonlarını başarı ile gerçekleştiren Seul, Sydney, Lozan ve Atlanta gelmektedir. Olimpiyatlar, dünya kupaları, kıtalar özelinde yapılan uluslararası organizasyonlar, araba yarışları, ulusal ligler ve müsabakalar çok sayıda kişinin seyahat etmelerine neden olmaktadır (Özdemir vd, 2016).

Toplumların gelişiminde sporun, ne denli önemli bir rol oynadığını ve minik başlangıçlardan bugünkü büyük spor oyunlarına nasıl değişim gösterdiğini tarih bize

açıklamaktadır. Dünyada turizm 2014 yılında toplam 1.2 trilyon dolar büyüklüğe ulaşmıştır. Sportif faaliyetleri seyretmek için seyahat edenlerin de eklenmesi ile spor turizmi yaklaşık 180 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaşmıştır. Küresel turizmin yıllık büyüme oranı yüzde 4-5 seviyesinde iken, spor turizminin yıllık büyüme oranının yaklaşık yüzde 14 olduğu hesaplanmıştır. Yine uluslararası verilerden yola çıkarak kabul gören ortalamalara göre, spor turisti normal bir turist harcamasının yaklaşık 2 katı harcamaya yapmaktadır (TURSAB, 2014).

Günümüzde turistlerin tatil nedenlerine bakıldığında dinlenme ihtiyacının yanında aktif şekilde etkinliklere katılma ve sağlıklı yaşama gibi amaçlara daha fazla yöneldikleri görülmektedir. Geleneksel turizm faaliyetlerine ek olarak spor faaliyetlerini gerçekleştirebildikleri tatilleri tercih etmektedir. Bu doğrultuda spor ve turizmin ilişkisi kuvvetlenmektedir.

Turizm amaçlı ortaya çıkan sportif faaliyetler; herhangi bir spor disiplininin veya birden fazla spor disiplininin kurallarının tamamen veya kısmen uygulanması ile turiste yaptırılan, turistlerle birlikte yapılan veya turistler için organize edilen su altı, su üstü sporları, kara sporları ve benzeri turizm faaliyetlerine konu spor türleri ve turizm çeşitliliği olarak gelişecek diğer sportif faaliyetler olarak ifade edilmektedir (Turizm Amaçlı Sportif Faaliyet Yönetmeliği, 2018).

2.2.Spor Turizmi Tarihi

Spor turizminin tarihi oldukça eskidir. Spor turizmi faaliyetleri Sanayi Devrimi öncesi başlar ve günümüze geldiğinde çok büyük organizasyonların düzenlendiği görülmektedir. Spor organizasyonları geçmişte Mısır, Yunan ve Çin kültürlerinde önem taşımaktadır. Sporun hangi tarihte başladığı ise kesin olarak bilinmemektedir. 1994 Norveç Kış Olimpiyatlarında 4000 yıllık kaya üzerine çizilmiş resimler ve bu resimlerde spor yapmakta olan insanlar yer almaktadır. Mısır'da 2000 senelik boks, yüzme, halat çekme gibi sporları yapan insan resimleri bulunmuştur (Masterman, 2004).

Spor turizminin en eski örnekleri MÖ 766 yılında gerçekleştirilen Olimpiyatlardır. Bu doğrultuda Yunanistan'da Olimpia'daki Pan Hellenic oyunları bu yarışmaların en önemlisi kabul edilmektedir (Weed ve Bull, 2004). Atletizm gibi oyunlar eski Yunan yaşamının en önemli parçasıdır ve her kentin kendine ait bir stadı olduğu bilinmektedir. O dönemde gerçekleşen Olimpiyat oyunları farklı bölgelerden yaklaşık olarak 40.000 bireyi toplamıştır. Bugünden farklı olarak konaklama imkanı yoktur ve insanlar çadırlarda konaklamıştır. İlk hostelin Olympia'da 4. Yüzyılda kurulduğu bilinmektedir (Weed ve Bull, 2004).

Romalılar seyahatlerini artırmışlar ve yaygınlaştırmışlardır. Orta çağda ve Rönesans döneminde spor ve turizm ilişkisinin tekrardan yoğun bir şekilde devam ettiği görülmektedir. 16. ve 17. yüzyılda spor turnuvaları toplumsallaşmıştır. Hem elegant sporlar hem de izleyiciye dönük sporlar yalnızca toplumun üst sınıflarına özgü etkinlikler olmuştur (Standeven ve Knop, 1999).

17.yy'da Büyük Tur'un spor turizmine önemli katkıları olduğu yazarlar tarafından vurgulanmaktadır. Büyük Tur Alp dağlarını bir destinasyon olarak spor turizmine açmıştır.

Özellikle dağcılık ve kayak alanlarındaki bölgenin günümüzdeki popülerliği bu şekilde olmuştur (İçöz,2011).

19. yy'da Sanayi Devrimi sonrası, demiryollarının yapılmasıyla ulaşım imkanı artmış ve insanların sosyal aktivitelere katılımı artmıştır. Demiryolları sporda da önemli gelişmelerin ortaya çıkarmasında etkili olmuştur. Futbol federasyonu İngiltere'de 1863 yılında kurulmuş ve ilk şampiyona 1872'de düzenlenmiştir. Böylece futbolun gelişmesi ile seyahatlerde yaygınlaşmış ve gelir düzeyinde artışlar meydana gelmiştir. Bu dönemde dağ tırmanma, kayak ve yürüyüş sporları da önemli ve yaygın sporlar haline gelmiştir (Standeven ve Knop,1999). Tur operatörü İngiliz Thomas Cook faal olduğu dönemde spor turizminin gelişmesinde düzenlediği turlarla çok önemli katkı sağlamıştır. Aynı dönemde Alp dağlarının zirvesine 1827, 1854 ve 1872 yıllarında ziyaretçiler tırmanmıştır. Dolayısıyla 18. ve 19. yüzyıllarda sanayileşmenin etkisiyle ve teknolojinin gelişmesiyle hem sportif faaliyetlerin sayısı artmış hem de spor turizminin gelişimi sağlamıştır (Standeven ve Knop,1999).

Spor turizminin günümüze kadar olan gelişimi 4 şekilde meydana gelmiştir.

- ✓ Sporcuların ve turistlerin profili genişlemiştir.
- ✓ Batı toplumunda 1970' ten itibaren sağlık ve beden uyum konusundaki ilgi sürekli artmıştır.
- ✓ 1980'den günümüze tatil esnasında sportif faaliyetlere katılma konusunda yoğun bir talep olmuştur.
- ✓ Şehirlerin gelişmesinde ve marka şehir halini almasında sporun ve sportif faaliyetlerin oynadığı rollerin önemi artmıştır. Bunun sonucunda spor ilgili turizm türleri için fırsatlar sağlamıştır (Hinch ve Higham,2004; İçöz,2011).

Günümüzde spor turizminin önceki dönemlere göre aşağıda yer alan 4 faktör nedeniyle daha çok gelişeceği ve yükseleceği belirtilmektedir (Higham,2007).

- ✓ Sağlık ve fiziksel uyum hususunda artan duyarlılık ve ilgi
- ✓ İlerleyen yaşlarda spora katılma eğiliminde artış
- ✓ Bayan sporları deneyim ve değerler
- ✓ Alternatif spor arayışı

Spor turizmine, insanların refah düzeyinin artması, çalışma saatlerinin uygunluğu ve teknolojik araçların gelişmesiyle ilginin arttığı görülmektedir. Aynı zamanda insanların bilinçlenmesi sonucu sağlıklı yaşamak amacıyla sürekli olarak spor yapma isteğini ortaya çıkarmaktadır. Sporun, insanları turizme yönlendirme, turistik ürün sağlama ve turizmini gerçekleştirirken turistlerin tatmin olmasına katkı sağlama, turizm gelirlerini direkt ve dolaylı şekilde artırma vb. olumlu katkıları vardır. Turistler seyahatleri sırasında konakladıkları bölgelerde ilgi duydukları veya hoşlandıkları sporu yapmak, izlemek isterler. Bu nedenle turizm işletmeleri turistlerin spor beklentilerini karşılamak amacıyla işletmelerinde sportif faaliyetlerine yer vermektedir.

3. Yöntem

Bu araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu nedenle araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Nicel araştırmalarda, olgular veya olaylar nesnelleştirilerek gözlemlenebilir, ölçülebilir veya sayısal olarak ifade edilebilir. Bu yöntemde, araştırma konusuyla ilgili araştırma evreninin ve evreni temsil eden örneklem grubunun düşünceleri ve bu düşüncelerinin yönü sorgulanmaktadır. Bununla birlikte, örneklem grubunun niteliksel özelliklerinin düşünceleri üzerindeki etkileri tespit edilebilmektedir (Karasar,2012). Bu doğrultuda araştırmanın bilimsel bir nitelik taşıması için sırasıyla:

- Turizm, Spor ve Spor Turizmi kavramları ile ilgili kapsamlı bir kaynak taraması yapılmıştır.
- Öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla uygun ölçek seçilmiş ve öğrencilere uygulanmıştır.
- Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 22.0 Windows programı ile analiz edilmiş ve araştırma sonuçları ortaya koyulmuştur.

Araştırmanın evreni; turizm işletmeciliği eğitimi alan lisans öğrencileridir. Araştırmanın çalışma grubu ise; Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda eğitim gören 144 erkek, 264 kadın öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada Kardeş ve Sadık (2018), tarafından geliştirilen “Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği (STYTÖ)” kullanılmıştır. Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeğinin alpha değeri ,86 dır. Ölçek, içeriği bakımından öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarını organizasyon, kişisel katkı, iş olanağı ve ekonomik katkı boyutlarında değerlendirdiği için tercih edilmiştir. Ölçek öğrencilere yüz yüze olacak şekilde uygulanmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümü, öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmış 7 adet sorudan ve ikinci bölümü ise beşli likert tipi kullanılarak hazırlanmış, öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan 14 adet sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerden ikinci bölümde yer alan ölçek sorularındaki ifadeleri 1 ile 5 arasında puanlaması istenmiştir.

Güvenirlilik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır; ölçülmek istenen belli bir şeyin, sürekli olarak aynı sembolleri almasıdır; aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır; ölçmenin tesadüfi yanlışlardan arınık olmasıdır. Ölçmede geçerlik ise, ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmüş olma derecesidir; ölçülmek istenenin, başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir (Karasar,2009:148-151). Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada yapılan güvenilirlik analizinde alpha değeri 0,86 çıkararak, güvenilir sonuç vermiştir. Dağılım testinde (Kolmogorov-Smirnov) örneklemin normal dağılım göstermesiyle parametrik testler kullanılmıştır. Demografik özelliklerinin analizinde Frekans, yüzde, ikili gruplarda T Testi, çoklu gruplarda ise One-Way Anova testleri uygulanmıştır.

Tablo 1: Verilere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

	Grup	Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	264	64,7
	Erkek	144	35,3

Yaş	18-20	128	31,4
	21-23	184	45,1
	23 ve üzeri	96	23,5
Gelir Düzeyi	1000-2000	278	68,1
	2000-3000	100	24,5
	3000 ve üzeri	30	7,4
Sınıf Düzeyi	1	70	17,2
	2	162	39,7
	3	107	26,2
	4	69	16,9
Spor Turizmi Dersi Alım Durumu	Evet	94	23,0
	Hayır	314	77,0
	Toplam	408	100,0

Tablo 1 değerlendirildiğinde, toplam öğrenci sayısının 408 olduğu görülmektedir. Katılımcıların %45,1'i (n=184) 21 ile 23 yaşındadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu %64,7'si (n=264) kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların %39,7'si (n=162) 2.sınıf, %26,2'si (n=107) 3.sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %23,0'u (n=94) spor turizmi dersini alırken, %77,0'sinin (n=314) almadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %68,1'inin (n=278) 1000 ile 2000 gelire sahiptir.

4. Bulgular

Aşağıda araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular verilmiş ve sonuçlar yorumlanıp tartışılmıştır.

Tablo 2: Öğrencilerin Spor Turizmine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Dayalı Farklılıklarına İlişkin Analizler

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	T	P																										
Organizasyon	Kadın	264	3,653	,84	1,42	,150																										
	Erkek	144	3,774	,77			Kişisel Katkı	Kadın	264	4,009	,63	2,29	,020	Erkek	144	4,150	,51	İş Olanğı Ekonomik Katkı	Kadın	264	4,089	,65	1,69	,090	Erkek	144	4,201	,59				
Kişisel Katkı	Kadın	264	4,009	,63	2,29	,020																										
	Erkek	144	4,150	,51			İş Olanğı Ekonomik Katkı	Kadın	264	4,089	,65	1,69	,090	Erkek	144	4,201	,59						2,10	,030								
İş Olanğı Ekonomik Katkı	Kadın	264	4,089	,65	1,69	,090																										
	Erkek	144	4,201	,59								2,10	,030																			
					2,10	,030																										

Spor turizmine yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna ($t=1,42$ $p>05$) ve iş olanğı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=1,69$ $p>05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Spor turizmine yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna cinsiyet

değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,29$ $p<,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 2’de kadın öğrencilerin ortalamasının 4,009 erkek öğrencilerin ortalamasının 4,150 olduğu görülmektedir. Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında ($t=2,10$ $p<,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 13.’te kadın öğrencilerin ortalamasının 4,112 erkek öğrencilerin ortalamasının 4,24 olduğu görülmektedir.

Yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda turizm öğrencilerinin cinsiyet durumlarına göre spor turizmüne yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin cinsiyet durumuna göre spor turizminin kişisel katkı ve ekonomik katkı boyutlarında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Grupların ortalamalarına bakıldığında kişisel katkı boyutu açısından erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik katkı boyutu açısından da yine erkeklerin kadınlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Spor Turizmüne Yönelik Tutumlarının Yaş Değişkenine Dayalı Farklılıklarına İlişkin Analizler

	Yaş	N	Ort.	SS	F	P
Organizasyon	18-20	128	3,597	,79	3,59	,020
	21-22	184	3,815	,77		
	23 ve üzeri	96	3,599	,90		
Kişisel Katkı	18-20	128	3,996	,66	1,09	,330
	21-22	184	4,097	,57		
	23 ve üzeri	96	4,066	,53		
İş Olanığı	18-20	128	4,031	,70	2,65	,070
	21-22	184	4,199	,61		
	23 ve üzeri	96	4,125	,57		
Ekonomik Katkı	18-20	128	4,025	,70	4,79	,000
	21-22	184	4,207	,53		
	23 ve üzeri	96	4,242	,55		

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=3,59$ $p<,05$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 3’te yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının 3,597, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının 3,815, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise 3,599 olduğu görülmektedir. Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği kişisel katkı alt boyutuna ($F=1,09$ $p>,05$) ve iş olanığı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,65$ $p>,05$) anlamlı fark bulunmamıştır. Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin yaş değişkeni açısından bakıldığında ($F=4,79$ $p<,01$) anlamlı fark bulunmuştur. Tablo 3’te yaşları 18-20 arasında olan öğrencilerin ortalamasının 4,025, 21-22 arasında olan öğrencilerin ortalamasının 4,207, 23 ve üzeri olan öğrencilerin ortalamasının ise 4,242 olduğu görülmektedir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda turizm öğrencilerinin yaş durumlarına göre spor turizmüne yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir.

Analiz sonucunda öğrencilerin yaş durumuna göre spor turizminin organizasyon ve ekonomik katkı boyutlarında bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için posthoc testine bakılmış ve organizasyon boyutu açısından 21-22 yaş aralığındaki öğrencilerin 18-20 ve 23- üzeri yaş aralığındaki öğrencilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Ekonomik katkı boyutu açısından (23 ve üzeri) yaş aralığındaki öğrencilerin (18-20) ve (21-22) yaş aralığındaki öğrencilere göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutlar için anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır

Tablo 4: Öğrencilerin Spor Turizmine Yönelik Tutumlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Dayalı Farklılıklarına İlişkin Analizler

	Gelir Düzeyi	N	Ort.	SS	F	P
Organizasyon	1000-2000	278	3,676	,84	2,81	,060
	2000-3000	100	3,650	,73		
	3000 üzeri	30	4,033	,76		
Kişisel Katkı	1000-2000	278	4,044	,63	,698	,490
	2000-3000	100	4,062	,49		
	3000 üzeri	30	4,180	,55		
İş Olanığı	1000-2000	278	4,104	,67	2,75	,060
	2000-3000	100	4,120	,54		
	3000 üzeri	30	4,388	,48		
Ekonomik Katkı	1000-2000	278	4,143	,62	1,13	,320
	2000-3000	100	4,152	,52		
	3000 üzeri	30	4,316	,55		

Tablo 4'te görüldüğü gibi Spor turizmine yönelik tutum ölçeğinin organizasyon alt boyutuna (F=2,81 p>,05), kişisel katkı alt boyutuna (F=,698 p>,05), iş olanığı alt boyutuna (F=2,75 p>,05) ve ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin gelir düzeyi değişkeni açısından bakıldığında (F=1,13 p>,05) anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 5: Öğrencilerin Spor Turizmine Yönelik Tutumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Dayalı Farklılıklarına İlişkin Analizler

	Sınıf Düzeyi	N	Ort.	SS	F	P
Organizasyon	1	70	3,657	,78	,119	,940
	2	162	3,685	,82		
	3	107	3,719	,82		
	4	69	3,724	,83		
Kişisel Katkı	1	70	3,954	,70	1,26	,280
	2	162	4,086	,54		
	3	107	4,114	,64		
	4	69	4,014	,50		
İş Olanığı	1	70	4,142	,78	,553	,660
	2	162	4,086	,61		
	3	107	4,140	,61		
	4	69	4,198	,55		

Ekonomik Katkı	1	70	4,028	,78	2,97	,030
	2	162	4,148	,55		
	3	107	4,151	,58		
	4	69	4,326	,45		

Tablo 5 değerlendirildiğinde, Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna ($F=,119$ $p>,05$), kişisel katkı alt boyutuna ($F=1,26$ $p>,05$) ve iş olanağı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=,553$ $p>,05$) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği ekonomik katkı alt boyutuna öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni açısından bakıldığında ($F=2,97$ $p<,05$) sınıflar arasında anlamlı fark bulunmuştur. 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının 4,028, 2.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının 4,148, 3.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalamasının 4,151±,58, 4.sınıfta okuyan öğrencilerin ortalaması ise 4,326 olduğu görülmektedir.

Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucunda turizm öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre spor turizmüne yönelik tutumları (boyutları) arasında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin sınıf düzeylerine göre spor turizminin ekonomik katkı boyutunda bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için posthoc testine bakılmış ve 4.sınıfların ve 3.sınıfların diğer sınıftaki öğrencilerden daha fazla ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Spor Turizmüne Yönelik Tutumlarının Spor Turizmi Dersi Alım Durumu Değişkenine Dayalı Farklılıklarına İlişkin Analizler

	Spor Turizmi Dersi	N	Ort.	SS	T	P
Organizasyon	Evet	94	3,702	,73	,082	,930
	Hayır	314	3,694	,84		
Kişisel Katkı	Evet	94	4,138	,52	1,474	,140
	Hayır	314	4,035	,61		
İş Olanağı	Evet	94	4,177	,62	,837	,400
	Hayır	314	4,114	,63		
Ekonomik Katkı	Evet	94	4,204	,63	,849	,390
	Hayır	314	4,144	,58		

Spor turizmüne yönelik tutum ölçeği organizasyon alt boyutuna ($t=,082$ $p>,05$), kişisel katkı alt boyutuna ($t=1,474$ $p>,05$), iş olanağı alt boyutuna ($t=,837$ $p>,05$) ve ekonomik katkı alt boyutuna spor turizmi dersi alım durumu değişkeni açısından bakıldığında ($t=,849$ $p>,05$) anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma, Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda eğitim gören turizm işletmeciliği öğrencilerinin spor turizmüne yönelik

tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bu kısmında elde edilen verilerin analizi ile ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmış ve bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin spor turizminin organizasyon ve iş olanağı boyutlarının cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak farklı algılanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Hem kadın hem de erkek öğrencilerin tutumlarına göre; ulusal ve uluslararası alanda gerçekleştirilen spor turizmi organizasyonları olumlu olarak değerlendirilmekte ve bu tür turizmi organizasyonlarının istihdam oluşturma olanağı sağladığı düşünülmektedir. Buradan yola çıkarak spor turizmine yönelik düzenlenen etkinlik sayısının artırılmasının turizm eğitimi alan bireylerin iş olanaklarını artıracak ve bu sayede son yıllarda gittikçe artan eğitilmiş turizm mezunu işsizliğinin azaltılabileceği öngörüsünde bulunmaktadır. Spor turizmi son dönemde ulusal ve uluslararası alanda rekabetin yüksek olduğu bir turizm çeşididir. Bu nedenle spor turizmi organizasyonlarında sunulan hizmetlerin daha kaliteli olması zorunlu hale gelmiştir. Bu doğrultuda turizm işletmelerinin önemli bir unsuru olan işgücü potansiyelinin spor turistlerinin beklentileri doğrultusunda mesleki açıdan yeterli, alanında uzman kişiler tarafından yapılması gerekmektedir. Turizm işletmeciliği bölümü öğrencilerinin hem spor turizminin işgücü potansiyelini karşılama hem de spor turistlerinin beklentilerini karşılama konusunda önem arz ettiği ve daha fazla istihdam edilmesi gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında turizm öğrencilerinin spor turizminin kişisel katkı ve ekonomik katkı boyutları açısından cinsiyet değişkenine dayalı olarak algı farklılıkları olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin spor turizminden ekonomik katkı sağlama ve kişisel katkı sağlama algıları daha yüksektir. Cinsiyet bazlı bu farkın kaynağı aslında spor turizmi alanında erkeklerin daha fazla yer alma güdülerinin etkin olmuştur denilebilir. Enerji ve yüksek adrenalin gerektiren bu turizm dalına kadınların erkeklere kıyas ile daha düşük eğilimi olduğu görülmüştür. Bu kapsamda spor turizmi faaliyetlerine kadınların katılımının özendirilmesine yönelik farkındalık oluşturma çabalarının etkili olacağı önerisi sunulabilir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin büyük bir bölümünün spor turizmine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin spor turizmi alanını veya etkinliklerini sağlığa faydalı, özgüveni geliştiren, ilgi çekici ve sosyalleşme açısından faydalı şeklinde değerlendirmesine rağmen, spor turizminin ulusal ve uluslararası organizasyon sayısının az olması sebebiyle bu alanı yetersiz bulmaktadır. Araştırma anketini cevaplayan turizm öğrencilerinin, 'spor turizmi etkinliklerinin ulusal ve uluslararası alanda yetersiz olduğunu düşünmekteyim', 'spor turizmine yatırımların sayısı artırılmalıdır', ifadelerine büyük oranda katıldıkları tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumları anketi cevaplayan öğrencilerin cinsiyet ve yaş durumlarına göre farklılık gösterdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşları ve sınıfları arttıkça spor turizmine yönelik tutumlarının daha olumlu hale geldiği saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin aldıkları eğitimin ikinci sınıftan itibaren bölüme yönelik olması ve spor turizmi dersini almasının bir sonucu olarak açıklanabilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda dünyada çok hızlı büyümesine rağmen, ülkemizde spor turizmi istenilen düzeyde değildir. Spor turizminin sağlıklı bir yaşam

için gerekli olduğu, yeni iş olanakları sunduğu, ilgi çekici bir tarafının olduğu, sosyalleşmede etkili olduğu, turistik ürün çeşitlendirilmesine yardımcı olduğu, Türkiye'nin tanıtılmasında ve marka olmasında önemli olduğu, serbest zamanların değerlendirilmesinde kullanılabileceği ve en önemlisi ülkemize ekonomik katkısının büyük olduğu hususlarına turizm öğrencilerinin büyük çoğunluğunun katıldığı görülmüştür.

Turizm alanında eğitim alan ve hem bir çalışan hem de işveren olarak sektör içinde yer alacak bireylerin turizmin dalı olan spor turizmine yönelik farkındalıklarının olduğu görülmüştür. Bu farkındalık hem ekonomik katkı sağlayıcı bir faaliyet algısından hem de bu tür etkinliklere katılanların kişisel kazanımlarının artması açısındandır. Bu sonuç aslında gelecekte turizm alanında spor turizmi faaliyetlerinin sayısının ve katkısının artabileceği mesajını da vermektedir. Bu sebeple turizm yatırımlarının desteklenmesi hususunda spor turizmi alanını geliştirecek yatırım teşviklerinin oldukça yararlı olacağı söylenebilir.

Bir diğer önemli sonuç ise Türkiye'de spor veya turizme yönelik çalışmaların çok fazla olmasına rağmen, spor turizmine yönelik tutumların incelendiği çalışmaların yok denecek kadar az olması çalışma bulgularını önemli ve değerli hale getirmektedir. Spor turizmi alanında Türkiye'de diğer üniversite öğrencilerine, turizm bölümü akademisyenlerine, mezun öğrencilere veya çalışanlara yönelik benzer çalışmalar yapılabilir. Ayrıca spor turizmi organizasyon sayısının artırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Doğu, G. (2006). Sporun Sosyal ve Ekonomik Faydaları, Sağlıklı Kentler Birliği Toplantısı, 27-28 Nisan, Eskişehir.
- Gibson, J. H. (1998). Sport Tourism: A Critical Analysis of Research. *Sport Management Review*. 1, 45-76.
- Hazar, A. (2007). Spor ve Turizm (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hinch, T., Higham, J. (2004). Sport Tourism Development Aspects of Tourism. OH: Channel View Publications.
- Hinch, T. D., Higham, J. E. S. (2001). Sport Tourism: A Framework for Research. *International Journal of Tourism Research*, 3, 45-58.
- Hudson, S. (2003). Sport and Adventure Tourism. Binghampton: The Haworth Press.
- İçöz, O. (2011). Turizm- Spor İlişkisi ve Spor Turizmi. Pınar, İ. (Ed), (2011). Uluslararası Turizm İşletmeciliği (1. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İnal, A. (1998). Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş. Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (21. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kardaş, N. T., Sadık, R. (2018). Spor Turizmine Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Spor Eğitim Dergisi*, 2, 29-36.
- Kurtzman, J. (2005). Sport Tourism Categories. *Journal of Sport&Tourism*, 10:1, 15-20.
- Masterman, G. (2004). Stratejic Sport Event Management: An International Approach- Hospitality. Leisure and Tourism, Elsevier.
- Özdemir, A.S., Göçer, E., Karaküçük, S. (2016). Rekreasyon Bilimi: Rekreasyon ve Turizm Bölümü. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Pigeassou, C. (2004). Contribution to the Definition of Sport Tourism. *Journal of Sport&Tourism*, 9:3, 287-289.
- Standeven, J., Knop P. (1999). Sport Tourism. Champaign. IL. Human Kinetics. USA.
- Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler Yönetmeliği, (2011). T.C. Resmi Gazete, 27855, 23 Şubat 2011.
- TURSAB Spor Turizmi Raporu, (2014). https://www.tursab.org.tr/dosya/12195/tursab-spor-turizmi-raporu_12195_5670173.pdf adresinden 20.03.2021 tarihinde alınmıştır.
- Tuyluoğlu, T. (2003). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Weed, M., Bull, C. (2004). Sport Tourism: Participants, Policy and Providers. Oxford: Elsevier Publishing, Butterworth-Heinemann.